

ՕՐԲԵԼԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԻ ՏՈՒՆ-ԹԱՆԳԱՐԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ՀՈՎՍԵՓ ՕՐԲԵԼՈՒ
ԳԻՏԱԿԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հանրապետական գիտաժողով՝
նվիրված մեծ գիտնականի 135-ամյակին

Ծաղկաձոր, հոկտեմբերի 29-30, 2022 թ.
«Էլեգանտ» հյուրանոցային համալիր, Տանձաղբյուրի փ. 11

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ԾՐԱԳԻՐ	
Շաբաթ, 29.10.2022	
9:15	Հյուրերի գրանցում
9:30	Բացման խոսք Նարե Ստեփանյան (Օրբելի եղբայրների տուն-թանգարանի տնօրեն)
9:30	Ողջույնի խոսք ակադ. Յուրի Սուվարյան ՀՀ ԳԱԱ Հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար
9:40	Ողջույնի խոսք թղթ.անդամ Պավել Ավետիսյան ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտական ղեկավար
9:45	Ողջույնի խոսք պ.գ.թ. Արսեն Բոբոխյան ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի տնօրեն

I նիստ 9:50-11:30	Հնագիտություն և պատկերագրություն նիստավարներ՝ Արսեն Բոբոխյան, Նարե Ստեփանյան
9:50-10:15	Արսեն Բոբոխյան (ՀԱԻ) Հովսեփ Օրբելին և «վիշապ» քարակոթողների ուսումնասիրությունը
10:15-10:40	Տորք Դալայան (ՀԱԻ) Առասպելաբանական մոտիվների, ջրի պաշտամունքի արտացոլումը Աղթամարի եկեղեցու զարդաքանդակներում ըստ Հ. Օրբելու ուսումնասիրության
10:40-11:05	Աննա Մարտիկյան (ՇՄՆՊՀ) Թովմա Արծրունու վկայություններն ու Օրբելի եղբայրների ուսումնասիրությունները՝ Հայաստանում ստորջրյա հնագիտության զարգացման նախադրյալ
11:05-11:30	Վահե Սարգսյան («Էրեբունի» ՊՀԱԹ) Կ.Ֆ. Լեման-Հաուպտի հետազոտությունները Վանում 1898-1899 թթ.
11:30-12:00	Սրճադադար
II նիստ 12:00-14:00	Լեզու և բանագիտություն նիստավարներ՝ Տորք Դալայան, Ռիմա Շահիջանյան
12:00-12:30	Արտյոմ Տոնոյան (ԵՊՀ) Հովսեփ Օրբելին՝ իրանագետ-բանահավաք
12:30-13:00	Էսթեր Խեմչյան (ՀԱԻ) Մոկսը և Մոկաց ավանդությունները Հովսեփ Օրբելու հետազոտություններում
13:00-13:30	Նվարդ Վարդանյան (ՀԱԻ) Դիպաշարային համակցման յուրահատկությունները իրապատում հեքիաթում (ըստ Հ. Օրբելու գրառած «Իրիքյ կընիկ» հեքիաթի)
13:30-14:00	Հայկանուշ Մեսրոպյան (ԼԻ) Հովսեփ Օրբելու «Մոկսի խոսվածքը» բառարանում վկայված բուսանունների մասին
14:00-15:00	Ճաշի ընդմիջում
III նիստ 15:00-17:00	Բանահյուսություն նիստավարներ՝ Նվարդ Վարդանյան, Լիլիթ Հովսեփյան
15:00-15:30	Արմեն Սարգսյան (ՀԱԻ) Հովսեփ Օրբելու գրառած երգիծական ստեղծագործությունների ժանրային, թեմատիկ և կառուցվածքային առանձնահատկությունները
15:30-16:00	Մարինե Խեմչյան (ՀԱԻ) Հովսեփ Օրբելու Մոկաց բանահյուսական նյութերի գրառումները
16:00-16:30	Լուսինե Հայրիյան (ՀԱԻ) «Մոկաց Միրզա» ժողովրդական վիպերգի օրբելիական գրառումը

16:30-17:00	Հասմիկ Մատիկյան (ՇՀՀԿ) Մոկսի հարսանեկան երգերի լեզվաոճական քննություն (Հովսեփ Օրբելու գրառումների և բանահյուսական այլ նյութերի համապատկերում)
17:00-17:10	Օրվա ամփոփում
Կիրակի, 30.10.2022	
I նիստ 9:30-11:30	Էպոսագիտություն նիստավարներ՝ Սամվել Ռամազյան, Նարե Ստեփանյան
9:30-10:00	Տորք Դալայան (ՀԱԻ) Հովսեփ Օրբելին որպես էպոսագետ. նրա մոտեցումները «Մասնա ծոեր»-ի ուսումնասիրման և համահավաքի կազմման աշխատանքներում
10:00-10:30	Սամվել Ռամազյան (ՀԱԻ, ԵՊՀ) Հովսեփ Օրբելու դերը «Քյոռոլի» էպոսի հայկական տարբերակի հրատարակության հարցում
10:30-11:00	Աննա Պողոսյան (ՀԱԻ) Խաչապաշտ-կռապաշտ հակադրությունը «Մասունցի Դավիթ» էպոսի 1939թ. համահավաք պատումում
11:00-11:30	Անահիտ Խեչոյան (ՀԱԻ) «Մասնա ծոեր» էպոսի համահավաք պատումի երկրորդական կերպարների վերլուծության փորձ
11:30-12:00	Սրճադադար
II նիստ 12:00-14:00	Վիմագրագիտություն և արվեստաբանություն նիստավարներ՝ Ջարուհի Հակոբյան, Ռիմա Շահիջանյան
12:00-12:30	Արսեն Հարությունյան (ՀԱԻ, ՄՄ) Հովսեփ Օրբելի. վիմագրերի հավաքչական աշխատանքներից մինչև վիմագրագիտություն
12:30-13:00	Ջարուհի Հակոբյան, Դիանա Գրիգորյան (ԵՊՀ) Անիում 1892թ. պեղված Ս.Գրիգոր (Խաչուտի կամ Բախտադեկի) եկեղեցին
13:00-13:30	Լիլիթ Միքայելյան (ՀՌՄՀ) Օրբելու տեսակետը Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու (915-921) «բարձրաքանդակների գոտու» կենդանագլուխների և պրոտոմների պատկերագրության և խորհրդաբանության շուրջ
13:30-14:00	Թամար Հայրապետյան (ՀԱԻ) Հովսեփ Օրբելու «Միջնադարյան Հայաստանի առակները» աշխատության բանագիտական արժեքը
14:00-15:00	Ճաշի ընդմիջում

III նիստ 15:00-17:00	Ազգագրություն նիստավարներ՝ Սուրեն Հոբոսյան, Լիլիթ Հովսեփյան
15:00-15:30	Սուրեն Հոբոսյան (ՀԱԻ) Մոկսի երկրագործական մշակույթը
15:30-16:00	Սամվել Մկրտչյան (ՀԱԻ, ԵՊՀ) Մոկսի հայերի տոնական համակարգի ընդհանուր բնութագիրը և Հովսեփ Օրբելին
16:00-16:30	Սվետլանա Պողոսյան (ՀԱԻ, ՍՀՀԱԱԹ) Մոկսի տարազի համեմատական բնութագիրը (Հովսեփ Օրբելու ազգագրական հետազոտության, արխիվային և թանգարանային նյութերի հիման վրա)
16:30-17:00	Անժելա Ամիրխանյան (ՀԱԻ) Մոկսի հավաքչական մշակույթն ըստ արխիվային նյութերի
17:00-17:30	Գիտաժողովի փակում Շրջայց թանգարանում

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԳԱԱ	ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիա
ԵՊՀ	Երևանի պետական համալսարան
«Էրեբունի» ՊՀԱԹ	«Էրեբունի» պատմահնագիտական արգելոց-թանգարան
ԼԻ	ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտ
ՀԱԻ	ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
ՀՌՍՀ	Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան
ՄՄ	Մեսրոպ Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի գիտահետազոտական ինստիտուտ - Մատենադարան
ՇՀՀԿ	ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն
ՇՄՆՊՀ	«Շիրակի Մ.Նալբանդյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամ
ՍՀՀԱԱԹ	Սարդարապատի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության ազգային թանգարան